

דף ו.

עין משפט א.

או"ח סימן תצו סעיף ב

ב. אין חילוק בין יום ראשון לשני אלא לענין מת ר, וכן לכחול בו את העין ש.

הגה: וה"ה שאר חולי שאין בו סכנה.

ג. אע"פ שאסור ע"י ישראל בראשון לחולה שאין בו סכנה, ולכחול העין, ולהוצאת המת. ביום שני מותר אפי' ע"י ישראל ת, חוץ מיו"ט שני של ר"ה א ששני ימים קדושה אחת הם.

הגה: ודוקא שבות דרבנן דומיא דלכחול העין. אבל אב מלאכה אסור לישראל לעשותו ביו"ט שני אפי' לחולה שאין בו סכנה ב או למת.

או"ח סימן תקכו סעיף א

א. מת ביו"ט ראשון אפי' בו ביום יתעסקו בו עממין בלבד ג, והיינו

ר. משום כבוד המת. ט"ז ס"ק א'. ועיין בסי' תקכו'.

ש. משום הצער שיש לו, אבל אם אין צער כלל אסור, כ"כ הב"ח והפר"ח.

והותר לכחול את העין משום צער אפי' בלי שינוי. מ"ב אות ה'.

ז. שן הכואבת ואינו נופל למשכב מותר לעוקרה ע"י עכו"ם ביו"ט שני, אבל לא ביום שני דר"ה. כה"ח אות כ"ה.

ת. דלא החמירו בו בשבות דרבנן. מ"ב אות ז'.

א. זה רק לענין לכחול העין, אבל לענין מת גם ביו"ט שני דר"ה מותר כמ"ש בסי' תקכו' סעיף ד'.

ב. ואפי' חלה כל גופו אם אין בו סכנה אסור. מ"ב אות ח'.

ג. מימרא דרבא בביצה ו', וכיון שיו"ט ראשון מן התורה לא ניתן לדחות בשביל כבוד המת, דאין מצות עשה של קבורה דוחה לא תעשה ועשה של יו"ט. מ"ב אות א'.

גם קראים לא יתעסקו בו ביו"ט ראשון משום ולפני עור לא תתן מכשול. וה"ה ע"י מומר אסור מטעם זה. כה"ח אות ב'.

ז. ואפי' זה ימות החמה או מת קודם יו"ט ויש חשש שיסריח אסור ע"י ישראל. מ"ב אות ג'.

וע"י עממין מותר אפי' יכול להשהותו, דלא אסרו במת אמירה לגוי משום כבוד המת.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

בעשיית הארון וקבר ותכריכין ^ד, אבל להלבישו ^ה ולחמם לו מים לטהרו ולהוציאו ולשימו בקבר מותר גם ע"י ישראל ^ו.

הגה: וטוב ליזהר לעשות לו טהרה על גבי קש או נסרים, אבל לא על גבי סדינים שלא יבא לידי סחיטה וכיבוס ^ז.

עין משפט ב. אר"ה סימן תקכו פ"ה ד

ד. ביו"ט שני יתעסקו בו ישראל ואפי' ביום שני דר"ה ^ח, ואפי' לחתוך לו הדס מן המחובר ^ט ולעשות לו תכריכין ^י וארון ולחפור לו קבר ^כ

ד. ושהם מלאכות גמורות האסורות מן התורה, וה"ה הכיסי שמכסין המת בעפר צריך ע"י עכו"ם דמילוי גומא הרי זה כבונה. ט"ז ס"ק א'.

ואפי' יש קבר חפור ששייך לאחר מותר לחפור לו קבר ע"י עממין שאין זה כבודו לטלטלו אח"כ ממקומו. כה"ח אות י"ב. מ"ב אות ו'.

ה. ובלבד שיטלטל אותו ע"י ככר או תינוק כמו בשבת דאין זה טילטול מחמה לצל שמותר. מ"ב אות י' מב"י.

ו. ודכל אלו אינם אסורים אלא משום שבות ובמת רבנן לא גזרו ומותרים אפי' ביו"ט ראשון ע"י ישראל, ויש בו צורך מצוה ואומרים בו מתוך וכו' ומוטב שיעשו ע"י ישראל ולא ע"י עכו"ם שאין בזה כבוד למת. מ"ב אות ט'. ומותר להוציאו גם דרך ר"ה, ע"פ מתוך שהותרה לצורך.

ואף שהרדב"ז הביא ראשונים שחלקו על מר"ן השו"ע ולא התירו דבר ע"י ישראל מ"מ נקטינן כדברי המיקל במילתא דרבנן. כה"ח אות ח"י.

ז. והרמ"א לא נקט כיבוס רק סחיטה, שזה ישנו גם בבגד נקי לא כן בכיבוס.

ח. מימרא דרבא בביצה דף ז'. ואף דלענין ביצה החמירו ביו"ט שני של ר"ה כמ"ש בס"י תקי"ג לענין מת לא החמירו.

ט. בימיהם שהיו חותכים הדס ומניחים על מטתו לכבודו.

י. ואם הם מטונפים מותר לכבסן. מ"ב אות י"ט מתוס'.

כ. ואפי' שיש מקום להניחו שם עד אחרי יו"ט, דגנאי גדול למת לפנותו מקבר לקבר קודם שיתאכל הבשר. כה"ח אות ל"ד מהרא"ש במו"ק. ויש מקומות שאין מתירין לקבורו ביו"ט שני ע"י ישראל אלא באדם מפורסם, והמקילים יש להם על מה לסמוך וכל אחד ומנהגו. כה"ח אות ל"ח.

ולחמם לו מים לטהרו ולגזו לו שערו^ל. ואם אין בית קברות באותה העיר מוליכין אותו לעיר אחרת אפי' חוץ לתחום^מ, ומשכירין לו ספינה להוליכו ממקום למקום^נ דיו"ט שני לגבי מת עשו חכמים כיום חול^ס, ואפי' אפשר בעממין יתעסקו בו ישראל.

הגה: אבל באשכנז אין נוהגין כן^ע, אלא כל מה שאפשר לעשות ע"י עממין עושין.

ה. ה. כיפה שבונים אותה על הקבר אין בונים אותה כיו"ט^פ.

הגה: אבל מותר לכסותו בעפר כדרך שמכסים אותו ביום חול, ודלא כיש מחמירין בזה.

ה. ו. אם אין רוצים לקוברו ביום טוב אסור לעשות לו שום דבר אפי' ע"י עממין, אבל טילטול מותר^צ.

ל. ו. בתה"ד סי' פ"ב כתב דגזיזת שער של מת אין בו מלאכה כלל. ולטהרו מותר אפי' ע"י סדין רק יזהר שלא יסחוט. כה"ח אות נ"ב. ומ"ב אות כ"ו.

מ. ו. אבל אם יש בית קברות בעיר אין מוליכין אותו אפי' למקום נחלת אבותיו, ואפי' ציוה כך. כה"ח אות מ"ב.

ו. ו. ולענין להוליך נפטר בחו"ל לארץ ישראל ע"פ הזהר בפ' אחרי מות דף ע"ב ע"ב אם עושה זאת רק אחרי מותו הוי בבחינת "ונחלתי שמתם לתועבה", וכ"כ בפ' תרומה דף קמ"א ע"ב.

ז. ו. ויש מקילין היום ע"י שמביאים עפר מארץ ישראל ושמים אותו בארון ומניחים המת בתוכו ומביאין המת שבתוך העפר וקוברין אותו בארץ ישראל. כה"ח אות מ"א.

נ. ו. ודוקא לקברנים אבל סתם אנשים שרוצים ללוותו אסור להם לעלות על הספינה.

ס. ו. אבל יו"ט שני דפסח וכן של סוכות לאו כחול אלא כחזה"מ, ויש שכתבו שאין לחלק. מ"ב אות כ"ד.

ע. ו. ובהרבה מקומות נהגו כמר"ן. כה"ח אות מ"ז.

פ. ו. אבל כיפה של עפר מותר שגמר הקבורה היא. ב"י. מ"ב אות כ"ח.

צ. ו. אפי' לצורך החיים יש להקל, ולא דוקא לצורך המת מחמה לצל. כה"ח אות ס'. מר"ז.

עין משפט ג.ד.

או"ח סימן תקכו סעיף א.ד.

עיי' לעיל עין משפט ב

עין משפט ה.ו.

או"ח סימן תקכו סעיף כב

כב. כה. אם נזכר ביו"ט ראשון שלא עשה עירובי תבשילין, אם הוא יו"ט של ר"ה אינו יכול לערב על תנאי אבל אם זה יו"ט של גלויות יכול לערב על תנאי ק ויאמר כך: אם היום קודש אין צריך לערב כי מחר חול ואם היום חול בעירוב זה יהיה מותר לנו לאפות ולבשל וכו' ר. וי"א דאם אין לו דבר שבישל מאתמול לא מועיל בתנאי ש.

עין משפט ז.

יו"ד סימן יג סעיף ג

ג. ד. אם לא שחט האם אלא קרעה או שחטה ונתנבלה בידו או נמצאת טריפה, אם העובר בן ט' וחי טעון שחיטה לעצמו ח וניתר בה, ואם הוא בן ט' מת או בן ח' אפי' חי הרי זה אסור א.

ק. ואמירת התנאי מעכב. כה"ח אות קל"ז. והגם שלדעת הרמב"ם בפ"ו מהלכות יו"ט הלכה ט"ו אין לעשות עירובי חצירות ולא תבשילין בזה"ז על תנאי, פסק בשו"ע דלא כדבריו כיון שכמה גדולים חולקים על דבריו. כה"ח אות קל"ג. וי"א דיותר טוב לערב על תנאי מאשר שיסמוך על עירוב של גדול העיר. כה"ח אות קל"ח. וי"א דעדיף בכה"ג לסמוך על גדול העיר מאשר לערב בדרך תנאי נגד הרמב"ם, שם. וכך נוטה דעת הכה"ח שם, ובאות קמ"א.

ר. ואף שמערב על תנאי מברך על מצות עירוב, ואין זה כשאר ספק שאין מברכין מספק. מ"א ס"ק כ"ה. וי"א דאין לברך בתנאי וספק ברכות להקל ואין מברכין. כה"ח אות קל"ח.

ו. ועירוב ע"י תנאי מהני רק לעצמו ולא לאחרים דלא התירו רק בצניעא. כה"ח אות קמ"ב.

ש. ונקטינן כדעה ראשונה בשו"ע כסתם, וכ"כ במ"ב אות ע"ה. וע"כ יש לסמוך על גדול העיר.

ת. שם במשנה ע"ה ע"א, ובגמ' שם. ושחיטה זו מדאורייתא וכל שאר טריפות פוסלים בה. ש"ך ס"ק ח'.

א. דאין כאן שחיטת אמו להועיל לו.

הגה: והיום אין להתיר שום ולד הנמצא בבהמה אם האם טריפה^ב, ולא מהני לו שחיטת עצמו^ג דחיישינן שמא אינו בן ט'.
י"ד סימן עט סעיף ג

ג. ח. הנוולד מן הטריפה^ד מותר.

דף ו:

עין משפט א. אר"ח סימן תצח סעיף ה

ה. ז. עגל שנולד ביו"ט מותר לשוחטו אם האם עומדת לאכילה^ה, והוא שברור לנו שכלו לו חדשיו^ו.

ב. אבל אם האם כשרה כשר אפי' בזמן הזה. כ"כ בש"ך ס"ק ט'.

ג. היינו באינו רוצה להמתין ח' ימים, אבל אם ימתינו ח' ימים שאז הוא ודאי בן ט' רשאי לשוחטו. ש"ך ס"ק י"א. ואם הבהמה שנמצא העובר בתוכה ספק טריפה כמו קוץ בחלל הגוף ושחט אח"כ לולד ולא המתין לח' ימים מותר דהוי ספק ספיקא. כף החיים אות ט"ל.

ד. ממשמעות הגמ' בביצה דף ו', וכרב בחולין ע"ה. ואע"ג דעובר ירך אמו, כיון שאין איסורה של האם אלא מחמת שאינה חיה ועובר זה חי הוא ואין חיותו תלוי' בחיי אמו ע"כ מותר הוא. כ"כ הב"י בשם הרשב"א. ט"ז ס"ק ה'.

ולא דומה לביצת טריפה דאסורה כמו בסי' פ"ו סעיף ג' ששם שאני שגדלה באיסור כלומר שנגמרה באיסור כשהיתה מעורה בגידין משא"כ בולד שאינו מעורה בגידין. ש"ך ס"ק ח'. והנולד מן הטריפה היינו שנתעברה קודם שנטרפה דאל"כ טריפה אינה יולדת כדמסיק בחולין נ"ח ע"א ובתוס' שם. ש"ך ס"ק ח'.

וה"ה ולד הנמצא במעי נבלה מותר כמובן בשחיטה, כמבואר בסי' י"ג סעיף ג'. ועיין בט"ז ס"ק ה' דנשאר בצ"ע אם נדרסה האם והולד בתוכה אם יזיק גם לוולד. ועיין בכף החיים אות כ"ו, ואות כ"ז.

ה. דמוכן אגב אמו בשחיטה, מגמ' ביצה דף ו' ע"ב. והיינו שאם היה רוצה היה שוחט אותה ואוכלה עם האם.

ו. והיום אין אנו בקיאין בזה כמ"ש ביו"ד סי' י"ג סוף סעיף ג'. מ"א ס"ק ט', והוי ספק נפל דאסור לשוחטו עד תחילת ליל ח' ללידתו, וכלו לו חדשיו היינו ט' חדשים לגסה וחמשה לדקה. ועיין בבכורות ח' ע"א.

הגה: ובעינן ג"כ שהפריס על גבי קרקע שע"ז יצא מכלל ריסוק אברים ז.
 ה. ח. היו שבת ויו"ט סמוכים זה לזה, נולד בזה מותר בזה דלא שייך הכנה בלידת העגל ח.

עין משפט ב. או"ח סימן תקיג סעיף ח

ה. ט. אפרוח שנולד ביו"ט אסור ט, ואם נולד בשבת אסור ביו"ט שאחריו ז.

יו"ד סימן טו סעיף א

א. אפרוח כל זמן שלא יצא לאויר העולם אסור ב ואחר שיצא לאויר העולם מותר מיד ל ע"י שחיטה.

עין משפט ג. יו"ד סימן פז סעיף ה

ה. ו. ביצים הנמצאים בעופות אם הם גמורות שיש להם חלבון וחלמון

ז. ואף דאם נולד ביום חול מותר בו ביום ואין חוששין לריסוק אברים כמ"ש ביו"ד סי' ט"ו סעיף ב', מ"מ ביו"ט חוששין. מ"א ס"ק י'. משום דנמצא שהוא שחט ביו"ט שלא לצורך.

ח. ולא דמי לביצה דחשיב הכנה כמ"ש בסי' תקי"ג סעיף ה', דולד בהמה הוא טוב לאכילה וראוי כשנמצא במעי אמו לאחר שנשחטה כמו באחר לידה, אבל בביצה טובה יותר כשנולדה מאשר נמצאה בתוך התרנגולת.

ט. באכילה ובטילטול עד הערב, וגם למתירין מוקצה ביו"ט כאן מודו דאסור דעד שלא יצא לא היה ראוי אפי' לכלבים וא"כ הוא נולד. מ"ב אות ל"ו.

י. י"א דהוא מן התורה דע"י הלידה הוכן לאכילה וי"א דהוא מדרבנן. מ"ב אות ל"ז.

כ. מברייטא חולין ס"ה ובביצה דף ו'. וכת"ק. והרמב"ם בפ"ג מהלכות מ"א הלכה א'. משום שרץ השורץ על הארץ שגם ששריצתו בתוך קליפתו מקרי שריצה. ש"ך ס"ק א'.

ל. אפי' לא נפתחו עיניו. כ"כ הב"י בשם רוב הפוסקים. מיהו הש"ך כתב דאין לאכלם עד שיגדלו הכנפיים דהיינו נוצה שעל גופו משום שקץ. ואם שחט בדיעבד קודם שיגדלו הנוצות הפר"ח מתיר ויש אוסרים. כף החיים אות נ'.

אע"פ שהיא מעורה בגידים הרי זו גמורה ומותר לאכלה בחלב **מ**, אבל אם אין לה אלא חלמון אסור לבשלם בחלב. אבל אם אכלם בפני עצמם מותר לאכול אחריהם **נ** גבינה או חלב.

עין משפט ד. או"ח סימן תקיג פ"ה ז

ח. השוחט תרנגולת ביו"ט ומצא בה ביצים שלמות **ס** מותרות, ואפי' ביו"ט שאחר השבת **ע**.

מ. ונהגו הנשים למולחם אפי' אם הקליפה החיצונה קשה לגמרי וה"ה דנהגו שלא לאכלה בחלב. ט"ז ס"ק ו'. וש"ך ס"ק י'. מיהו אם נתערבה בתבשיל חלב יש לסמוך על דברי השו"ע, ש"ך שם, ובמקום שאין מנהג אין לחוש כלל. וכל זה בנמצאת הביצה בגופה אחרי השחיטה אבל הטילה אותה בחייה כדרכה אין חשש איסור. וגם הנוהגים למולחה בנמצאת בגופה יש למולחה לבדה ולא עם בשר אחר. כף החיים אות מ'.

והש"ך בס"ק י' כתב דאפי' נגמר החלבון והחלמון אם מעורה בגידין אפי' בדיעבד אסור לאכלה עם חלב. והפר"ח הסכים עם פסק מר"ן השו"ע.

נ. והפר"ח מחמיר שלא לאכול אחריהם גבינה או חלב. כף החיים אות מ"ב.

ס. ואפי' גמורות בקליפתן, דכל זמן שלא נולדה מחשיבין לביצה כגופה.

ע. דכל זמן שלא נולדה בפועל אין גמר זה שנגמרה ביום שבת נקרא הכנה, שטעמה של הביצה משובח יותר רק כשנולדה. מ"ב אות ל"ה.